

ФІНАНСИ ТА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

Козачишина Т.О.

аспірант,

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

СТАН ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Бюджетна політика є одним із вагомих інструментів державного регулювання суспільного розвитку, оскільки у процесі її формування здійснюється розробка основних напрямів використання бюджетних коштів, керуючись необхідністю вирішення завдань, які стоять перед суспільством на даному етапі його розвитку. Задіяння регуляторного потенціалу складових бюджетної політики потребує подальшого дослідження взаємозв'язку бюджетних відносин і соціально-економічних процесів.

Побудова ефективної бюджетної системи для будь-якої країни є важливим чинником зростання добробуту громадян, забезпечення сталого, динамічного соціально-економічного розвитку, важливим інструментом регулювання складних соціально-економічних відносин.

За своєю суттю бюджетна система є уособленням всіх бюджетів (державного та місцевих), врегульованих нормами права з урахуванням державно-територіального устрою країни та встановлених економічних відносин [2].

Бюджетна система за допомогою бюджетного механізму впорядковує бюджетні потоки, перерозподіляє ресурси між економічними суб'єктами, населенням, відповідно до пріоритетів розвитку держави. Бюджетний механізм є складовою фінансового механізму і загальної системи управління економікою країни [1]. Він характеризується комплексом спеціально розроблених законодавчих норм і методів формування та використання фінансових ресурсів. За його допомогою держава регулює соціально-економічні процеси, впливає на структуру економіки, стимулює або локалізує певні явища і

процеси, впливає на рівень нагромадження та споживання матеріальних та духовних благ.

Основні напрями бюджетної політики протягом останніх років розроблені з метою стабілізації національної економіки та формування сприятливого макроекономічного середовища, проведення ефективної бюджетно-податкової політики, дотримання жорсткої фінансової дисципліни, підвищення рівня прозорості та раціональності бюджетного процесу. Проаналізувавши основні прогнозні макропоказники економічного та соціального розвитку України в динаміці з 2010 по 2016 рр. слід відзначити, що головним завданням було створення базових передумов економічного росту через утримання низького рівня інфляції та рівня безробіття, стабілізацію державних фінансів і створення стійкої фінансової системи через оптимізацію податкової та бюджетної політики.

Бюджетна політика як складова частина фінансової політики держави є важливим інструментом впливу на валовий внутрішній продукт для досягнення конкретних цілей стабілізації та розвитку економіки держави, тому що ВВП є одним із найважливіших показників розвитку економіки. Він характеризує кінцевий результат виробничої діяльності у сфері матеріального і нематеріального виробництва. За аналізований період (2010–2016 рр.) спостерігається тенденція до зростання обсягу ВВП номінального (2010–2014 рр.) з 1082,6 млн. грн. до 1854,1 млн. грн., хоча в 2015 р. він зменшився до 1742 млн. грн., але в 2016 р. він знову збільшився до 1932,4 млн. грн. Проте обсяг ВВП реального коливається від 104,1% до 100,5%. Причиною розбіжності між зростанням величини номінального та реального ВВП є високі темпи інфляції.

До макроекономічних показників економічного і соціального розвитку ще відносять індекс споживчих цін та індекс цін виробників промислової продукції, які характеризують зміни в часі загального рівня цін на товари і послуги та у сфері промислового виробництва. Зменшення індексу цін виробників може стати передвісником більш низьких показників споживчої інфляції, таким чином, його зміни є раннім інфляційним індикатором. Окрім того, індекс цін виробників відображає те, наскільки змінилася купівельна сила національної валюти. Проте індекс цін виробників промислової продукції в 2014–2016 рр. зменшився з 131,8% до 109,4%. Окрім того, індекс цін виробників відображає те, наскільки змінилася купівельна сила національної валюти [4].

Не менш важливим показником є рівень безробіття – це виражене у відсотках співвідношення кількості безробітних до кількості економічно активного населення. Але, як не парадоксально, досягнення оптимального рівня безробіття не забезпечує максимального рівня добробуту населення. Це відбувається внаслідок дії законів ринкової економіки: існує тісна залежність заробітної плати і цін на споживчі товари від розмірів безробіття.

Відповідно до законів ринку, за інших рівних умов зростання попиту на будь-який товар, включаючи робочі місця і робочу силу, збільшує його ціну. Якщо збільшується попит на робочу силу, зменшується безробіття, а отже, збільшується заробітна плата. У цьому разі платоспроможний попит населення на споживчі товари зростатиме. Однак за тими самими законами ціни на споживчі товари зростатимуть ще швидше, знецінюючи в такий спосіб грошові доходи населення, тобто призводячи до інфляції.

Отже, дані показники економічного розвитку повинні стабілізувати національну економіку та сформувати сприятливе макроекономічне середовище, провести ефективну бюджетну політику, дотримувати жорстку фінансову дисципліну та підвищити рівень прозорості та раціональності бюджетного процесу. Останніми роками бюджетна політика України поступово переорієнтовується на розв'язання економічних та соціальних проблем із використанням різних методів. Для того щоб бюджетна політика держави була ефективною, необхідно [3]:

- утримання граничного обсягу дефіциту державного бюджету в межах 3% валового внутрішнього продукту;

- збереження з урахуванням податкового законодавства частки перерозподілу валового внутрішнього продукту через зведений бюджет на рівні не вищому, ніж враховано в державному бюджеті України минулих років;

- скорочення боргового навантаження на економіку, у тому числі за підтримки міжнародного фінансування (переважно рефінансування боргу) та управління боргом, що дасть змогу зменшити виплати, пов'язані з обслуговуванням державного боргу в найближчі роки;

- забезпечення економічно обґрунтованого підвищення розміру мінімальної заробітної плати та посадового окладу (тарифної ставки) з урахуванням фінансових можливостей бюджету;

- встановлення розміру прожиткового мінімуму та рівня його забезпечення на основі зростання показників реального сектору економіки та індексу споживчих цін;
- оптимізація видатків державного бюджету на утримання органів влади з урахуванням зменшення контрольних функцій і приведення кількості контролюючих органів та їх повноважень у відповідність з європейськими стандартами;
- посилення відкритості та прозорості публічних фінансів шляхом оприлюднення головними розпорядниками бюджетних коштів інформації про стратегічні цілі та досягнуті результати.

Список використаних джерел:

1. Василик О. Д. Теорія фінансів / О. Д. Василик. – К.: НІОС, 2000. – 416 с.
2. Федосов В. М. Бюджетна система: [підручник] / За наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури; Тернопіль: Економічна думка, 2012. – 817 с.
3. Петричко М. М. Бюджетна політика України: реалії та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.msu.edu.ua/visn/wp-content/uploads/2015/10/13-2015-43.pdf>
4. Індекс споживчих цін та індекс цін виробників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/prod/>.

Кузьменко М.М.

студент,

Науковий керівник: Смагло О.В.

кандидат економічних наук, доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

В Україні, на сьогоднішній день, існує податкова політика, яка за своєю структурою дуже схожа до податкових систем розвинених європейських країн.